

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

RAPPORT 265

Archeologische Prospectie met ingreep in de bodem aan de Grote Spouwenstraat te Grote-Spouwen

Onderzoek uitgevoerd in opdracht van algemene
bouwonderneming Vandenbos NV

Maxim Hoebreckx, Petra Driesen en Inge Van de Staey

ARON-RAPPORT 265

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM AAN DE GROTE SPOUWENSTRAAT TE GROTE- SPOUWEN

ONDERZOEK UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN ALGEMENE
BOUWONDERNEMING VANDENBOS NV

Maxim Hoebreckx, Petra Driesen en Inge Van De Staey

Tongeren
2016

Opgraving ☐		Prospectie ☒	
Vergunningsnummer:	2015/556		
Naam aanvrager:	Maxim Hoebreckx		
Naam site:	Grote-Spouwen, Grote Spouwenstraat		

Colofon

**ARON rapport 265 - Prospectie met ingreep in de bodem aan de Grote Spouwenstraat te Grote-Spouwen.
Onderzoek uitgevoerd in opdracht van algemene bouwonderneming Vandenbos NV**

Opdrachtgever: algemene bouwonderneming Vandenbos NV

Projectleiding: Maxim Hoebreckx

Uitvoering veldwerk: Maxim Hoebreckx en Joris Steegmans

Auteurs: Maxim Hoebreckx, Petra Driesen en Inge Van De Staey

Bijdragen: /

Foto's en tekeningen: ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Wettelijk depot: D/2016/12.651/6

*Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be
Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.*

ARON bvba

Archeologisch Projectbureau
Neremweg 110
3700 Tongeren
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel: 012/225.250
fax: 012/770.034

Inhoudstafel

Inleiding	1
1. Het onderzoeksgebied.....	1
1.1 Algemene situering.....	1
1.2 Historische achtergrond.....	4
1.3 Eerder archeologisch onderzoek.....	7
2. Het archeologisch onderzoek.....	8
2.1 Doelstelling.....	8
2.2 Verloop.....	9
2.3 Methodiek.....	9
3. Onderzoeksresultaten.....	11
3.1 Bodemopbouw en gaafheid van het terrein.....	11
3.2 De archeologische sporen en vondsten.....	13
Conclusie en aanbevelingen.....	13
Bibliografie	
Bijlagen	
Bijlage 1: Administratieve gegevens	
Bijlage 2: Lijst met afkortingen	
Bijlage 3: Tijdstabel	
Bijlage 4: Fotolijst	
Bijlage 5: Situeringsplan proefsleuven	
Bijlage 6: Overzichtsplan sporen	
Bijlage 7: Overzichtsplan met aanduiding vroegere bebouwing	
Bijlage 8: Profielen	
Bijlage 9: Vergunningen	

Inleiding

Naar aanleiding van een gepland woonzorgcentrum (Project Ark van Noë) aan de Grote Spouwenstraat te Grote-Spouwen (deelgemeente Bilzen), werd door *Onroerend Erfgoed* een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven noodzakelijk geacht. Dit onderzoek, in opdracht van *algemene bouwonderneming Vandebos NV*, werd op 11 februari 2016 uitgevoerd door het archeologisch projectbureau *ARON bvba* uit Tongeren.

Het vooronderzoek maakte duidelijk dat het onderzoeksterrein aanzienlijk verstoord was. Er werden dan ook geen archeologische sporen noch vondsten aangetroffen.

Afb. 1. Globale situering van het onderzoeksgebied op de kaart van België (NGI, 2002)

1. Het onderzoeksgebied

1. 1. Algemene situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in het centrum van Grote-Spouwen, deelgemeente van Bilzen. Het terrein wordt in het noorden begrensd door de Grote Spouwenstraat. Huizen langsheen de Sapstraat, Schoolsteeg en Frans Ceulemansstraat begrenzen het terrein respectievelijk in het westen en zuiden (*Afb. 2*). Het terrein, kadastraal gekend als Bilzen - Afdeling 11, Sectie A, percelen 623g, 640g, 642f, 623l (deel), 625c2 (deel) en 625b2 (deel) - omvat een oppervlakte van ca. 0,5 ha. Twee bouwvallige hoeves stonden aan de noordzijde van het projectgebied langsheen de Grote Spouwenstraat en werden kort voor het onderzoek afgebroken. De rest van het terrein lag braak.

Afb. 2: Orthofoto met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood) (Bron: Geopunt/QGis).

Het onderzoeksterrein situeert zich met een hoogte van ca. 109 tot 110 m TAW op de top van een plateau. Zowel in oostelijke als westelijke richting daalt het landschap tot een hoogte van ca. 95 m TAW.

Grote-Spouwen maakt deel uit van Droog-Haspengouw. In deze streek rust de quartaire leemmantel op secundaire krijtformaties (mergelzandsteen en silex) of op sedimentologisch aanverwante lagen uit het vroeg-tertiair. Het goed doorlatend substraat verklaart de aanwezigheid van meerdere droge dalen. Het breed golvend reliëf is mede het resultaat van de nivellerende invloed van de leemmantel op een prequartaair reliëf dat beduidend meer geaccidenteerd was.¹ Het quartaire leemdek in de regio heeft een dikte van ca. 3 tot 10 m (*Afb. 3*, oranje) tot 1 tot 4 m (*Afb. 3*, geel) en bestaat uit drie leempakketten

Het vroegste leempakket (de Henegouwenleem) heeft zich gevormd in het Saalien. Deze leem is zandig en heeft een rood-beige-lichtgrijze kleur met neerslag van mangaan. Tijdens het Eem wordt hier ook op sommige plaatsen de zogenaamde *Rocourtbodem* (roodkleurig) gevormd. Deze donkerdere gekleurde laag is het resultaat van een bodemontwikkeling die gelieerd wordt aan een wat warmere periode (gemiddeld 14°C warmer dan nu), het Eem-interglaciaal en wordt gezien als een marker tussen deze periode en het vroege Weichseliaan². Het is ook in deze wat gunstigere omstandigheden dat in de leemstreek de eerste menselijke aanwezigheid is vast te stellen (*Homo Neanderthalensis*).³

Aan het einde van de laatste ijstijd (Weichseliaan) worden op de *Rocourtbodem* de Haspengouw-leempakketten grotendeels eolisch afgezet, dit is een gelaagde löss met een iets grijzere kleur. In deze bodems komen talrijke vorstbodems voor en ontwikkelt zich later de *bodem van Kesselt*.⁴ De talrijke vorstwiggen in deze gelaagde leem zijn gevormd door een koud en nat klimaat.⁵ De *bodem van Kesselt* (ook de *Tongenhorizont van Nagelbeek* genoemd) kan beschouwd worden als een overgang van grijze naar meer gele leem met een gelaagd karakter ten gevolge van talrijke verspoelingen in een koud en vochtig klimaat (karakteristieke tongen)⁶.

Hierop komt een bruine, korrelige löss, afgezet in een droog en koud klimaat, de Brabantleem genoemd. Tijdens de Bølling vormde zich in deze leembodem een textuur B-horizont (Bt-horizont). In de bovenkant hiervan ontstonden tijdens de koude midden en jonge Drias perioden ten gevolge van het vries-dooi grote vorstbarsten, die later opgevuld zijn geraakt met eluviaal materiaal (cryoturbatie)⁷. Het resultaat is een fragipanachtige polygonale structuur. Deze textuur is weinig waterdoorlatend, met als gevolg dat er waterstagnatie optrad en roestvlekken werden gevormd.

Onder invloed van Holocene bodemvormende processen ontkalkten de bovenste meters van het afgezette lösspakket.⁸

De quartair geologische kaart (*Afb. 3*) toont ter hoogte van het onderzoeksgebied de aanwezigheid van een residueel grind, pedimentgrind of plateau grind, dat zich boven het onderliggende substraat bevindt (*Afb. 3*, zwart). Zo wordt op het contact van de tertiaire ondergrond met de quartaire deklaag meestal een grindlaag aangetroffen. In Midden-België bestaat deze grindlaag dominant uit silexkeien, maar lokaal kunnen er andere gesteenten groter in aantal aanwezig zijn. Deze silexen kwamen oorspronkelijk voor op de Tertiaire stranden. Ze werden overdekt door nieuwe afzettingen en bevonden zich bij een transgressie aan de basis van de nieuwe formatie. Meest eenvoudig kan een grindafzetting dus ontstaan door het weg eroderen van de tertiaire lagen, waardoor de verschillende stenen zich zullen concentreren tot een keienlaag. Dit noemt men residueel grind of restgrind. Concentraties van grinden kunnen ook aangetroffen worden op de toppen van heuvels, vandaar de benaming plateau grinden. Het gaat hier vermoedelijk over concentraties aan stenen in vroegere dalen. Hun moeilijk transport veroorzaakte echter later een reliëfomkering.⁹ Gezien zijn topografische ligging kunnen de grinden ter hoogte van het onderzoeksterrein aan deze plateau grinden gekoppeld worden.

¹ De ruimtelijke landschapkenmerkenkaart Limburg (2000), uitgegeven in opdracht van de Vlaamse regering, p. 2.

² VANCAMPENHOUT K., LANGOGR R., SLAETS J., BUURMAN P., SWENNEN R. EN DECKERS J. (2013) Paleo-pedological record of the Rocourt Pedosequence at Veldwezelt-Hezerwater (Belgian Pleistocene loess belt): part 1 – Evolution of the parent material, in: *Catena* 107 (2013) 118, p. 118.

³ BRINGMANS (2006).

⁴ DE PUYDT ET AL (2012) *Archeo-rapport 123. Het archeologisch vooronderzoek aan de industriezone Op 't Reek te Riemst*, Kessel-Lo. p. 10.

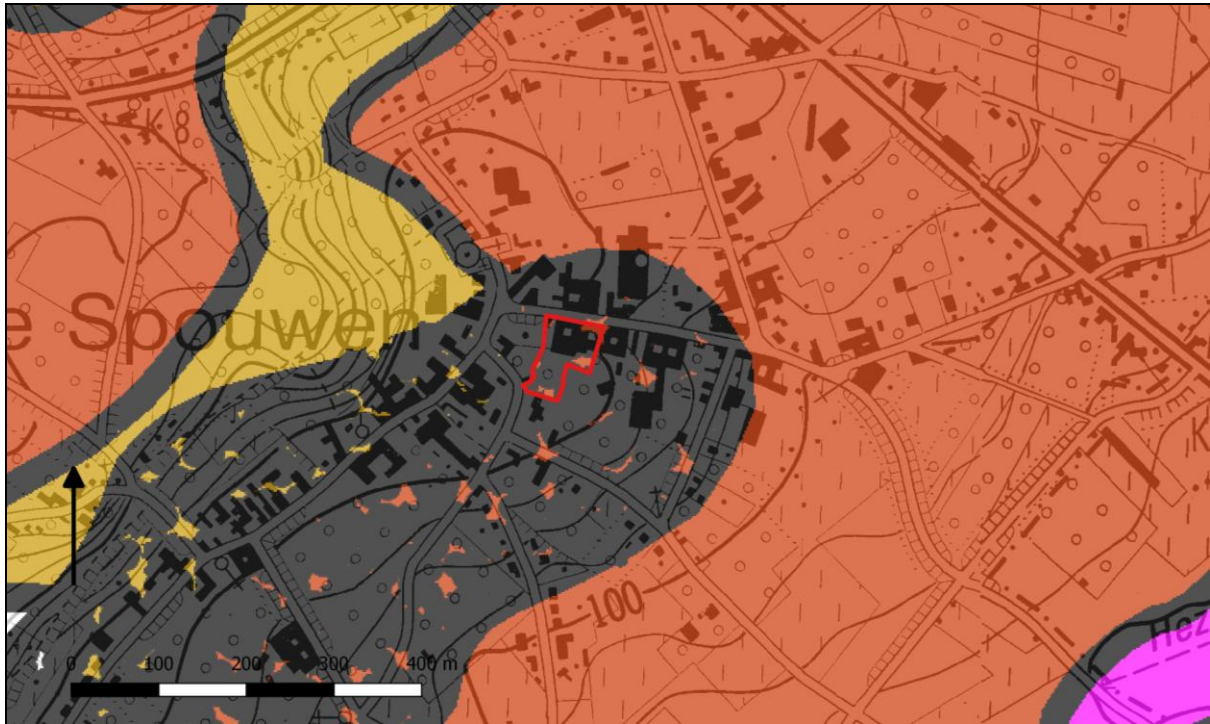
⁵ Mondelinge mededeling C. CAMMAER, (*ACC Geology*).

⁶ Mondelinge mededeling C. CAMMAER, (*ACC Geology*); DE PUYDT ET AL (2012), p. 10 en VANCAMPENHOUT ET AL (2013), p. 121.

⁷ VANCAMPENHOUT ET AL (2013), p. 121.

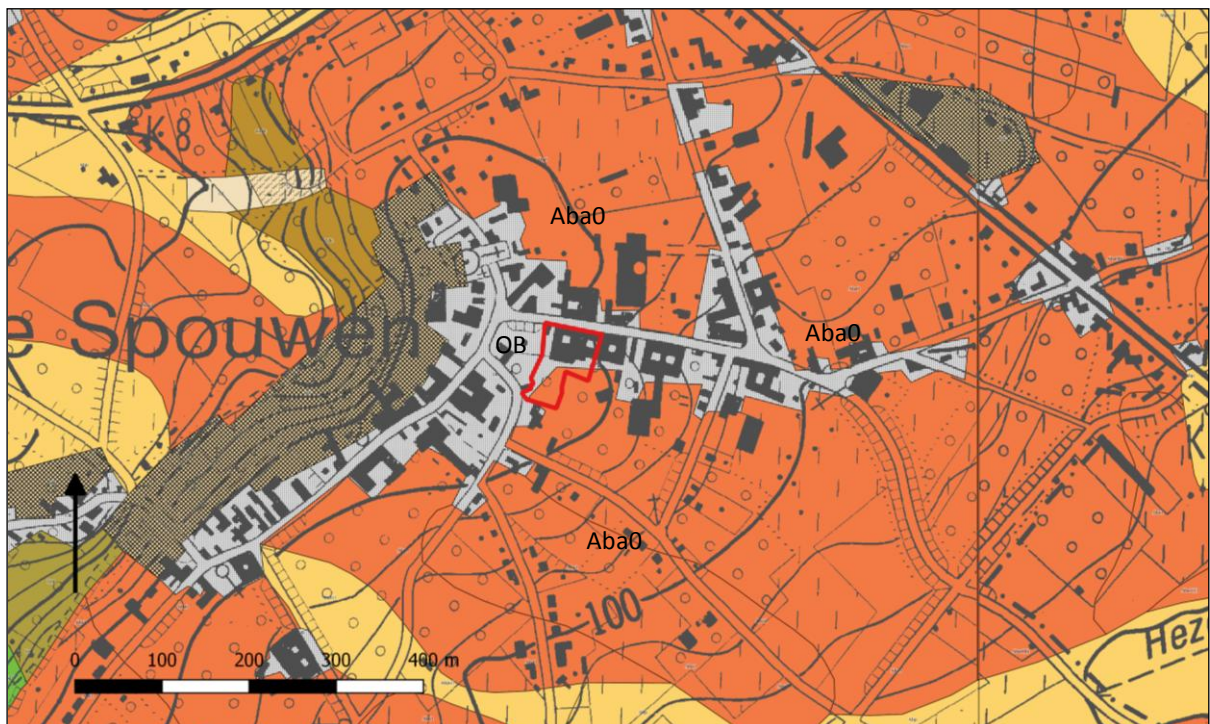
⁸ VERSTRAELEN A. et al (2000) *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartenblad 34: Tongeren*, Leuven, p. 9 en VANCAMPENHOUT ET AL (2013), p. 119.

⁹ VERSTRAELEN A. (2000), p. 22.

Afb. 3: Quartaire geologische kaart van Tongeren met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood) (Bron: Geopunt/QGIS).

Het tertiaire substraat dat ter hoogte van het onderzoeksterrein aanwezig is, behoort volgens de overzichtskaart tertiairgeologie tot de *Formatie van Borgloon*. Op het kaartblad Tongeren bestaat de continentale Formatie van Borgloon hoofdzakelijk uit het Lid van Henis, een zwarte vette klei met resten van brakwaterschelpen zoals *Cerithium*, *Cytherea* en *Cyrena*. Af en toe worden zwarte lignietrijke horizonten aangetroffen. Soms wordt de klei afgewisseld met grijsgroen fijn micahoudend zand.¹⁰

Afb. 4: De bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Bron: Geopunt/QGIS).

¹⁰ DE GEYTER G. (RED.) (2001) *Toelichting bij de Geologische Kaart van België, Vlaams Gewest, Kaartblad 34 Tongeren*, Brussel, p. 25.

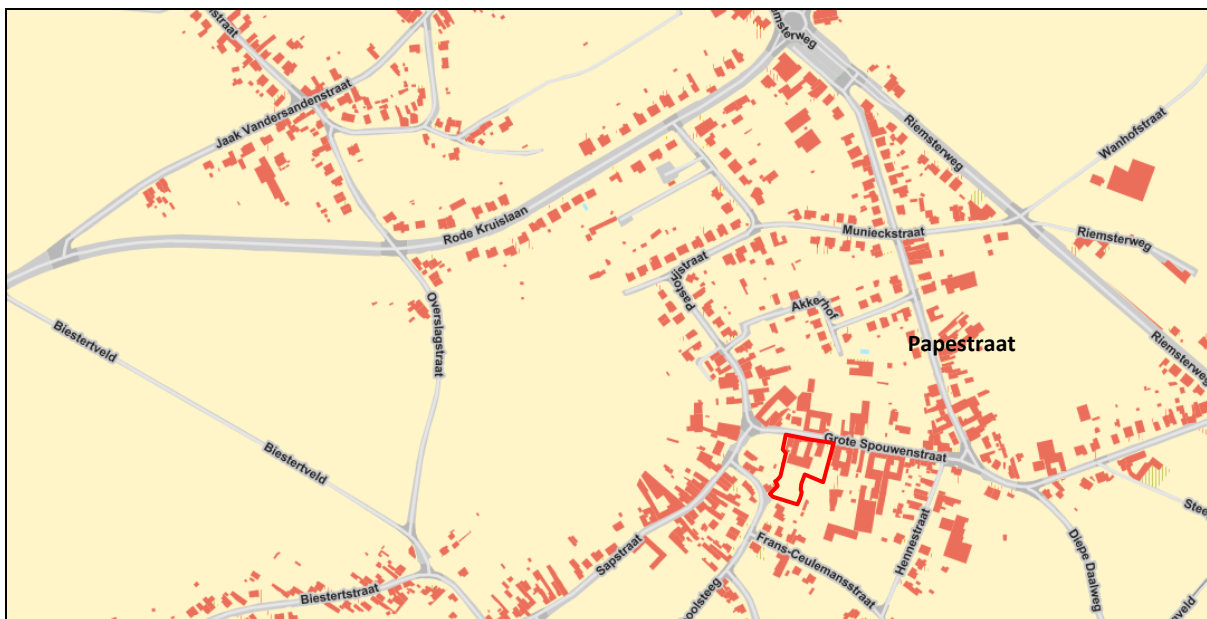
In het quartaire leemdek is volgens de bodemkaart een goed ontwaterde bodem met een aan klei en sesquioxiden aangerijkte textuur B -horizont tot ontwikkeling gekomen (*Afb. 4, Aba oranje*). De bouwvoor van een dergelijke bodem is een donkerbruin, homogeen humushoudend leem; bij een Abao-bodem, die in het zuiden en oosten van het onderzoeksgebied voorkomt, rust de Ap op een geelbruine overgangshorizont, de E-horizont. De Bt-horizont bestaat uit bruine, zware leem (gemiddelde 20% klei) met een meestal goed ontwikkelde polyedrische structuur en kleihuidjes (coatings). Naar onder toe neemt het kleigehalte sterk af en verdwijnt de structuur geleidelijk terwijl de kleur geelbruin wordt.¹¹

Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied is juist zoals de dorpskern van Grote-Spouwen aangeduid als een OB-bodem of een bebouwde bodem (*Afb. 4, OB grijs*). Dit is een bodem die door bebouwing zodanig sterk beïnvloed is dat het oorspronkelijk bodemprofiel meestal niet meer te herkennen is.

1.2 Historische achtergrond

Grote-Spouwen wordt voor het eerst vermeld in 1181 als *Spalden*. Het was een Loonse heerlijkheid, achtereenvolgens in het bezit van de families van Gelinden (14-15de eeuw), vanden Bosch (1468-1538, 1617-1649), van Mopertingen (1538), van Bodbergen (1649) en de Copis (1701).

Het stratenpatroon bleef in de loop der eeuwen herkenbaar behouden (*Afb. 5*): de belangrijkste bewoningsconcentraties werden en worden gevormd door de huidige Pastorijstraat, waaraan de kerk ligt, de Grote-Spouwenstraat, de Papestraat en de Sapstraat. Twee nieuwe assen ontstonden in de tweede helft van de 19de eeuw: de Rode Kruislaan, ten noordwesten van de dorpskern, die uitmondt in de steenweg van Bilzen naar Maastricht, en de Riemsterweg aan de oostelijke zijde van de kern, de steenweg van Bilzen naar Riemst.¹²

Afb. 5: Stratenplan met situering van het onderzoeksgebied (rood). (Bron: Geopunt).

De Grote Spouwenstraat, Sapstraat, Schoolsteeg, Pastorijstraat en Papestraat zijn duidelijk weergegeven op de *Ferrariskaart* (*Afb. 6*). Langsheen deze wegen omvat de bebouwing een aanzienlijk aantal grote vierkanthoeven: op de *Ferrariskaart* (1771-1777) worden er negen aangeduid. Ook het noordwesten van het onderzoeksterrein is volgens deze kaart met een vierkantshoeve bebouwd. Verder is een huis aangeduid langs de huidige Schoolsteeg in het zuidwesten van het onderzoeksterrein. De rest van het terrein wordt ingenomen door boomgaarden die door hagen afgezoomd worden. Vlak ten oosten van het terrein is een tweede

¹¹ VAN RANST E. & SYS C (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen, Gent*, p. 299; Baeyens L. (1968) Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Bilzen 93W, Brussel, p. 31.

¹² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/120352>

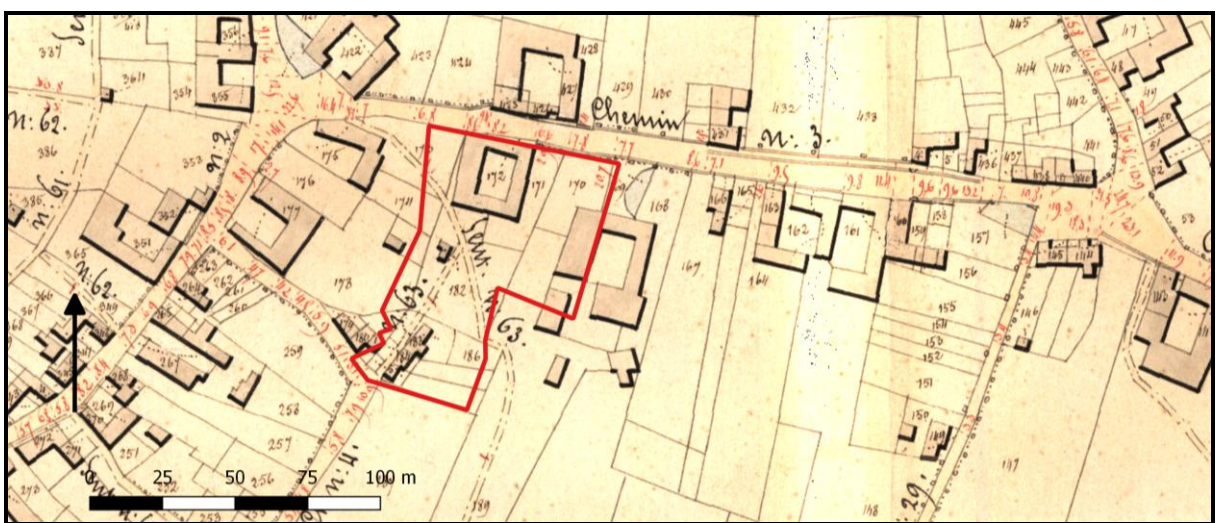
vierkantshoeve aanwezig die iets van de straat af ligt. Hoewel het volgens de kaart niet zo lijkt, valt de westelijke vleugel van deze hoeve binnen het onderzoeksgebied (*infra*).

Ook op de *Atlas der Buurtwegen* (Afb. 7, 1845) is het onderzoeksterrein in het noorden en zuiden bebouwd. De hoeve in het noordwesten geeft de recent afgebroken gesloten hoeve aan die op het einde van de 18de eeuw - eerste kwart 19de eeuw gebouwd werd door *Willem Hardy Mercken* op de plaats van een oudere hoeve (cfr. *Ferrariskaart*, 1771-1777) met een iets andere inplanting en met hergebruik van ouder materiaal.¹³ In het oosten bevindt zich de westvleugel van een andere vierkantshoeve, die meer achteruit lag ten opzichte van de rooilijn. In 1858 werd deze hoeve afgebroken en vervangen door een nieuwe hoeve die aan de straat gelegen was.¹⁴ Een poel bevindt zich net buiten het onderzoeksgebied, tussen de straat en de voorgevel van de hoeve. Het terrein wordt verder door verschillende percelen ingenomen. Een voetweg loopt dwars over het terrein (sentier nr. 63).

De Vandermaelkaart (Afb. 8, 1853) toont een gelijkaardig beeld. Alleen de bebouwing in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied is verdwenen. Op de topografische kaart van 1873 (Afb. 9) is de noordoostelijke hoeve nog steeds ver van de rooilijn aangeduid, wat niet overeen komt met de informatie uit de *Inventaris van het Bouwkundige erfgoed*.¹⁵ Het kon niet uitgeklaard worden of dit een geval van inaccuratheid op de kaart is of dat de aangenomen datum van de bouw van de nieuwe hoeve niet klopt. Op de topografische kaart van 1939 (Afb. 10) ligt de hoeve wel aan de straatzijde. In de 20^e eeuw wordt nog een klein bijgebouw aan de westelijke zijde van het terrein aangelegd.

Afb. 6: Detail uit de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood), 1771-1777 (Bron: Geopunt/QGIS).

Afb. 7 Detail uit de *Atlas der Buurtwegen* (ca. 1841) met situering van het onderzoeksterrein (rood). (Bron: Geopunt).

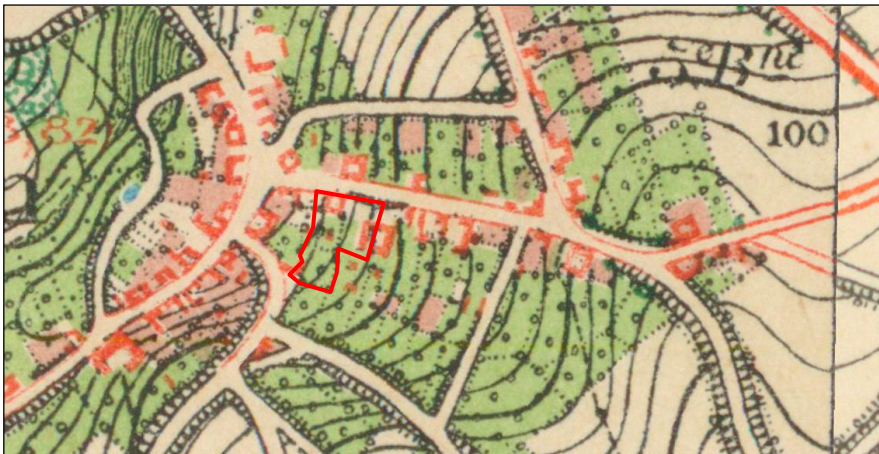
¹³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/656>

¹⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/657>

¹⁵ *Ibid* voetnoot 14.

Afb. 8: Detail uit de Vandermaelenkaart (1853) met situering van het onderzoeksterrein (rood). Wegens inaccuraatheid van de bron kan het onderzoeksgebied niet nauwkeuriger worden aangeduid (Bron: Geopunt).

Afb. 9: Topografische kaart uit 1873 met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood). (Bron: Cartesius).

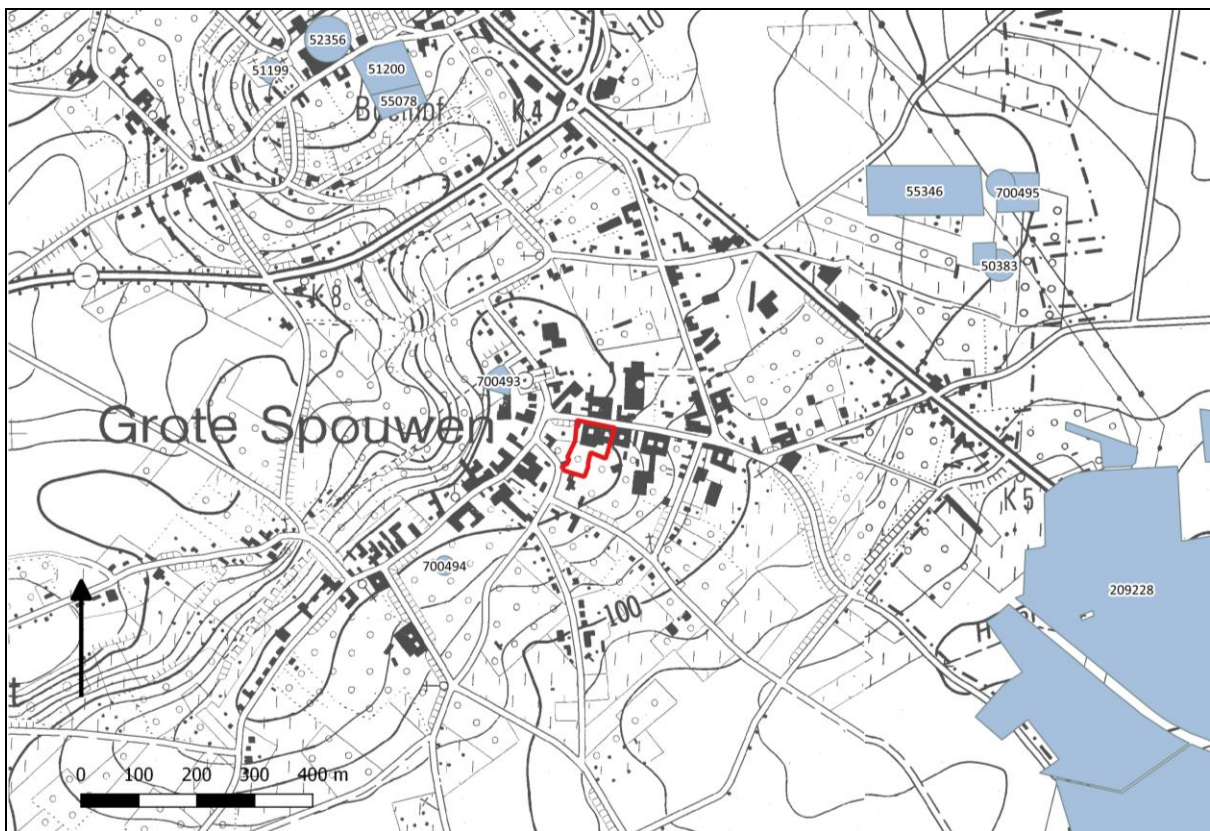

Afb. 10: Topografische kaart uit 1939 met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood). (Bron: Cartesius).

Afb. 11: De vierkanthoeves, met op de voorgrond deze van 1858 en op de achtergrond deze van eind 18^e, begin 19^e eeuw, voor de afbraak (Bron: inventaris onroerend erfgoed)

1.3 Eerder archeologisch onderzoek

Afb. 12: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van de omliggende vindplaatsen en het projectgebied (rood) (Bron: CAI/QGIS).

Uit het onderzoeksterrein zelf zijn geen archeologische vondsten gekend (*Afb. 11*) dit in tegenstelling tot de omgeving van het onderzoeksgebied.

Ca. 160m ten noordwesten van het onderzoeksgebied bevindt zich **CAI 700493**. Gedurende enkele weken in 1968-1970 werd deze locatie systematisch opgegraven door *Dhr. Lux* en *Dhr. Roosens*. Op een heuvelrug in een boomgaard tegenover de kerk werd een vindplaats aangetroffen met enkele kuilen waaruit bandkeramisch materiaal verzameld werd (vroeg-neolithicum). Uit de ijzertijd werden een reeks paalsporen aangeduid die een cirkel van ca. 4 m diameter vormen met een vooruitstekend portaal van een meter breed aan de westkant. In deze ronde hut werd een haardplaats aangetroffen. Een ondiepe greppel met dakpanfragmenten en scherven werd in de Romeinse tijd gedateerd. Verder werd een concentratie aardewerk en enkele kuilen op een (deels genivelleerde) verhevenheid, mogelijk een motte, aangetroffen.

Meer dan 250 m ten zuidwesten van het onderzoeksterrein bevindt zich de vindplaats **CAI 700494**, een genivelleerde Romeinse grafheuvel. Deze grafheuvel werd opgegraven, maar zonder resultaat. Sporen van een graf of indicaties van een vroegere plundering werden hierbij niet aangetroffen.

Ten noorden, in Kleine-Spouwen werd lithisch materiaal als toevalsvondst (**CAI 52356**), een Romeinse verdedigingsgracht (**CAI 55078**), de kerk van kleine Spouwen (**CAI 51199**) en een hoeve uit de 17de eeuw (**CAI 51200**) geïnventariseerd.

Meer ten oosten, op de grens met Vlijtingen werd vroeg-neolithisch steentijdmateriaal (**CAI 55346**), bouw materiaal uit de midden-Romeinse periode (**CAI 700495**) en een metaalvondst uit de late ijzertijd (**CAI 50385**) aangetroffen.

CAI 209228 tenslotte, geeft de locatie van de beheerszones van de slag van Lafelt weer.

2. Het archeologisch onderzoek

2.1 Doelstelling

Het doel van de proefsleuven is de detectie van sites met bodemsporen. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het booronderzoek?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - Wat is de omvang?
 - Komen er oversnijdingen voor?
 - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabij gelegen archeologische vindplaatsen en dan met name vindplaats 700493?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?

- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven:
 - 2. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - 3. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

2.2 Verloop

Voorafgaande aan het onderzoek werd op naam van *Maxim Hoebreckx (ARON bvba)* een vergunning voor het uitvoeren van een prospectie met ingreep in de bodem bij het *Agentschap Onroerend Erfgoed* aangevraagd. Deze vergunning werd op 23 december 2015 afgeleverd onder het dossiernummer 2015/556. Een vergunning voor het gebruik van een metaaldetector werd afgeleverd onder dossiernummer 2015/556(2) en stond tevens op naam van *Maxim Hoebreckx*.¹⁶

Op 9 februari 2016 werd het sleuvenplan aan *Tim Vanderbeken (IOED Oost-Haspengouw & Voeren)* bezorgd. Dit werd goedgekeurd.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op 11 februari 2016. Het veldwerk werd uitgevoerd door *Maxim Hoebreckx* en *Joris Steegmans (ARON bvba)* en intern begeleid door *Petra Driesen (ARON bvba)*. Het onderzoek werd bodemkundig begeleid door *Chris Cammaer (ACC Geology)*. Kraan en machinist werden geleverd door *Vandenbos NV*.

2.3 Methodiek

Voorafgaande aan het aanleggen van de proefsleuven werd midden op het terrein een proefput (PP1) aangelegd om het archeologische niveau en de aanwezigheid van een E-horizont te kunnen vaststellen.

Vervolgens werd het terrein onderzocht door middel van vier proefsleuven van 4 m breed met een NNO-ZZW oriëntatie. Sleuf 1 en 2 waren ca. 100 m lang, sleuf 3 en 4 170 tot 180 m. De afstand tussen de sleuven bedroeg 15 m. Sleuf 3 en 4 werden onderbroken ter hoogte van twee nog aanwezige kelders. Tevens werd SL4 iets korter dan gepland aangelegd aan de zuidzijde. Dit was het gevolg van de aanwezigheid van een dichte begroeiing in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied.

Naast de initiële proefput (PP1) werden verspreid over het terrein vier proefputten (PP2-5) aangelegd waarbij gepoogd werd een zo volledig mogelijk beeld van de bodemopbouw te verkrijgen.¹⁷

¹⁶ Zie bijlage 10.

¹⁷ SL1: PP2 (NO-hoek), SL2: PP3 (O-zijde), SL3: PP4 (NW-hoek), 5 (Z-zijde).

Tijdens het onderzoek werd 895 m² onderzocht wat neerkomt op 18,7 % van de totale oppervlakte van het onderzoeksgebied (4770 m²). Er werden geen sporen geregistreerd aangezien deze allemaal duidelijk betrekking hadden op de tot voor kort aanwezige vierkanthoeves. De sleuven werden met goedkeuring van de erfgoedconsulent onmiddellijk na het onderzoek gedicht.

De uitgegraven sleuven werden gefotografeerd en ingemeten. Bij de uitwerking van het onderzoek werd een databank opgesteld met een fotolijst.¹⁸ Tevens werd een georeferentieerd overzichtsplan opgemaakt met daarop de proefsleuven, de locatie van de proefputten en de sporen.¹⁹ Eveneens werden de profielen gedigitaliseerd.²⁰

Afb. 13: een zicht op de noordwestzijde van het terrein. Links kan het hoogteverschil met de aangrenzende percelen gezien worden. Dit geeft enig idee in hoeverre het terrein afgegraven werd.

Afb. 14: een zicht op de noordoostelijke zijde van het terrein.

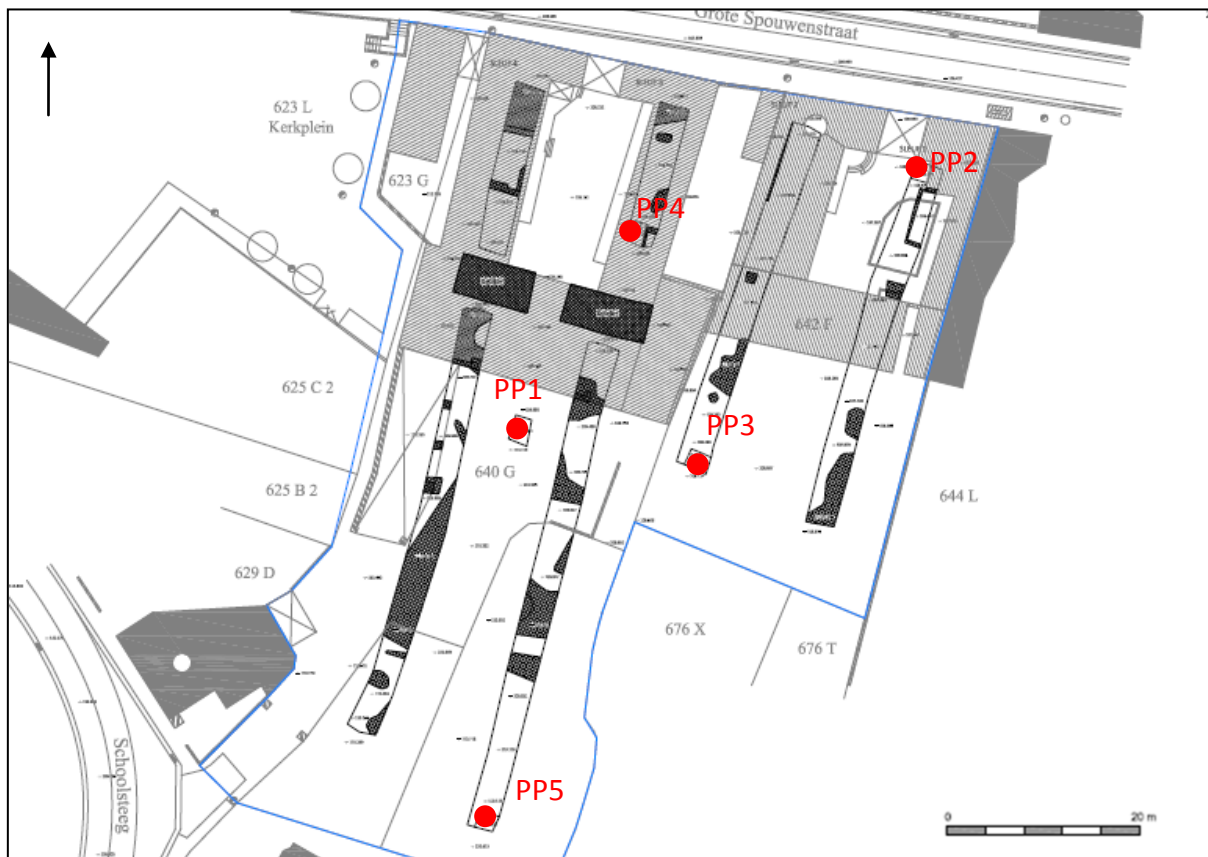
¹⁸ Zie bijlagen 11 en 12.

¹⁹ Zie bijlagen 6 en 7.

²⁰ Zie bijlage 8 en 9.

3. Onderzoeksresultaten

3.1 Bodemopbouw en gaafheid van het terrein

Afb. 15: De proefsleuven met aanduiding van de aanwezige verstoringen (zwarte arcering) en de aangelegde proefputten (rood) geprojecteerd op de tot voor kort aanwezige bebouwing (grijze arcering).

Het noordelijke deel van het terrein was aanzienlijk verstoord door de bouw van de twee vierkandhoeves die hier tot voor kort aanwezig waren (Afb. 11, 13, 14, 18). Daarnaast konden aan de zuidzijde van het terrein meerdere verstoringen opgetekend worden die aan activiteiten op de respectievelijke boerenerven gelinkt kunnen worden. Het betrof een aantal grote, recente kuilen met een donkere, losse vulling, een betonnen put, een veldoven (cf. *infra*) en een zone met erg diepe tractersporen (Afb. 20-21).

Daarnaast bleek het noordelijke deel van het terrein in het verleden afgegraven te zijn geweest. Dit bleek zowel uit de proefputten (PP2 en 4; Afb. 18), waar enkel nog een C-horizont kon worden vastgesteld, als uit het hoogteverschil ten opzichte van de omliggende percelen (Afb. 13). Er van uitgaande dat de onderzochte percelen oorspronkelijk op dezelfde hoogte gelegen waren, kan men stellen dat er minstens 1 m moet afgegraven geweest zijn. Een oorzaak voor de graafwerken op het terrein kan gevonden worden in het aantreffen van een grote veldoven aan de zuidzijde van het terrein (SL3). Vermoedelijk werd voor de bouw van de hoeves leem afgegraven om bakstenen te produceren.

Ten zuiden van PP1, die zich grofweg in het midden van het onderzoeksgebied bevond, is er geen hoogteverschil met de omringende percelen. Toch kon zowel in PP1 als in PP5 opnieuw enkel een C-horizont worden vastgesteld, in PP1 (Afb. 17) afgedekt door een pakket geroerde grond van ca. 30 cm dik en in PP5 door een 40 cm dikke ploeglaag. Het ontbreken van een E- en B-horizont doet vermoeden dat ook dit deel van het terrein in het verleden afgegraven geweest is of dat er sprake is van een aanzienlijke erosie. Dit laatste is eveneens een mogelijkheid aangezien het onderzoeksgebied zich op een heuvelrug bevindt.

Afb. 16-17: PP1, grofweg gelegen in het midden van het terrein en PP4, gelegen aan de noordzijde van het terrein. In beide proefputten kon onder de geroerde laag enkel de C-horizont worden waargenomen.

Afb. 18 : zicht op SL1 vanuit de noordzijde

Afb. 19-20: Zicht op de zuidzijde van de sleuven SL4 en SL3 waarin zich verschillende verstoringen aftekenden.

3.2 De archeologische sporen en vondsten

Zoals onder deel 3.2 werd besproken werden er geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen.

Conclusie en aanbevelingen

Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?

Over het gehele terrein was er sprake van een aanzienlijke verstoring. In elke geregistreerde proefput was enkel de C-horizont bewaard. Gebaseerd op het hoogteverschil ten opzichte van de omliggende percelen kon gesteld worden dat de zone aan de noordelijke zijde, waar de hoeves gelegen waren, in het verleden ongeveer 1 m diep werd afgegraven. Het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied vertoont geen niveauverschil met de omliggende percelen. Mogelijk kan hier erosie hebben meegespeeld.

Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.

Het proefsleuvenonderzoek heeft geen archeologische sporen opgeleverd.

Deze situatie maakt dat de volgende onderzoeksvragen niet van toepassing zijn binnen dit rapport:

- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - Wat is de omvang?
 - Komen er oversnijdingen voor?
 - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabij gelegen archeologische vindplaatsen en dan met name vindplaats 700493?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven:
 - 2. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - 3. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek wordt voor het onderzoeksgebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bovenstaande aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegd gezag zijnde de afdeling Onroerend Erfgoed Vlaanderen van het Agentschap Ruimtelijke Ordening. Een definitieve beslissing tot het al of niet uitvoeren van een vervolgonderzoek ligt dan ook bij dit bevoegd gezag.

Bibliografie

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/120352>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/656>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/657>

De ruimtelijke landschapkenmerkenkaart Limburg uitgegeven in opdracht van de Vlaamse regering (2000)

BAEYENS L. (1968) Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Bilzen 93W, Brussel.

DE PUYDT ET AL (2012) *Archeo-rapport 123. Het archeologisch vooronderzoek aan de industriezone Op 't Reeck te Riemst*, Kessel-Lo.

DE GEYTER G. (RED.) (2001) *Toelichting bij de Geologische Kaart van België, Vlaams Gewest, Kaartblad 34 Tongeren, Brussel*.

VANCAMPENHOUT K. (2013) Paleo-pedological record of the Rocourt Pedosequence at Veldwezelt-Hezerwater (Belgian Pleistocene loess belt): part 1 – Evolution of the parent material, in: *Catena* 107 (2013) 118, p. 118-129.

VAN RANST E. & SYS C (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VERSTRAELEN A. et al (2000) *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartenblad 34: Tongeren*, Leuven.

Bijlagen

Bijlage 1: Administratieve gegevens

Bijlage 2: Lijst met afkortingen

Bijlage 3: Tijdstabel

Bijlage 4: Fotolijst

Bijlage 5: Situeringsplan proefsleuven

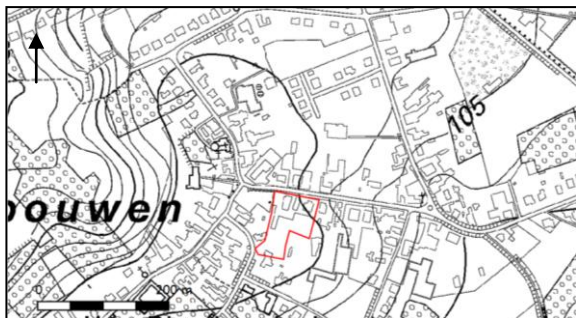
Bijlage 6: Overzichtsplan sporen

Bijlage 7: Overzichtsplan met aanduiding bebouwing

Bijlage 8: Profielen

Bijlage 9: Vergunningen

Projectcode:	GR-16-GR
Vindplaatsnaam	Grote-Spouwen, Grote Spouwenstraat
Opdrachtgever:	algemene bouwonderneming Vandenbos NV Bisschopsweyerstraat 17, 3570 Alken
Opdrachtgevende overheid:	Onroerend Erfgoed
Uitvoerder:	ARON bvba
Vergunninghouder:	Maxim Hoebreckx
Dossiernummer vergunning:	2015/566
Begin vergunning:	6 januari 2016
Einde vergunning:	Einde der werken
Aard van het onderzoek:	Prospectie met ingreep in de bodem
Begindatum onderzoek:	11 februari 2016
Einddatum onderzoek:	11 februari 2016
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Bilzen
Deelgemeente:	Grote-Spouwen
Adres:	Grote Spouwenstraat
Kadastrale gegevens:	Bilzen - Afdeling 11, Sectie A, percelen 623g, 640g, 642f, 623l (deel), 625c2 (deel) en 625b2 (deel)
Coördinaten:	X: 233 528 Y: 169 772
Totale oppervlakte:	4770 m ²
Te onderzoeken:	895 m ²
Onderzochte oppervlakte:	18,7 %
Bodem:	Aba/OB
Archeologisch depot:	Ark van Noé nv Contactpersoon: J. Noé

Afb: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV).

Bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij Prospectie met ingreep in de bodem: Bilzen, Grote Spouwenstraat (Project Ark van Noë)
Omschrijving van de archeologische verwachtingen:	Uit het onderzoeksterrein zelf zijn geen archeologische vondsten gekend. Uit de omgeving van het onderzoeksgebied zijn wel enkele archeologische sites bekend. Het betreft de nummers CAI 700493 (Bandkeramische en Romeinse site), CAI 700493 (tumulus), CAI 52356 (lithisch materiaal), CAI 55078 (romeinse verdedigingsgracht), CAI 51199 (kerk van kleine-spouwen), CAI 51200 (hoeve uit de 17 ^e eeuw).
Wetenschappelijke vraagstelling m.b.t. het onderzoeksgebied:	<ul style="list-style-type: none"> - Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het booronderzoek? - Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden? - Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving. - Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? - Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? - Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? <ul style="list-style-type: none"> - Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie? - Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzetten, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?

	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden? ▪ Wat is de omvang? ▪ Komen er oversnijdingen voor? ▪ Wat is het, geschatte, aantal individuen? - Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabij gelegen archeologische vindplaatsen en dan met name vindplaats 700493? - Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen? - Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)? - Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? - Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? - Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats? - Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats? - Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen? - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud <i>in situ</i>)? - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven: <ol style="list-style-type: none"> 2. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek? 3. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek? - Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant? - Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
Geplande werkzaamheden:	Bouw van een rusthuis
Eventuele randvoorwaarden:	Conform de bijzondere voorwaarden

Kleur:

Blauw	BL
Bruin	BR
Donker (kleur)	DO
Geel	GE
Gevlekt	VL
Grijs	GR
Groen	GRO
Leemkleurig	LE
Licht (kleur)	LI
Mergelkleur	ME
Oranje	OR
Paars	PA
Roest(kleurig)	ROE
Rood	RO
Wit	WI
Zwart	ZW

Samenstelling:

Baksteen	Ba
Breuksteen	Bs
Grind	Gr
Hout	Ho
Houtskool	Hk
Kalk	Ka
Kalksteen	Ks
Kei	Kei
Kiezel	Kz
Klei	Kl
Leem	Le
Leisteen	Lei
Mergel	Me
Moederbodem	Moe
Mortel	Mo
Natuursteen	Ns
Dakpan	Dp
Silex	Si
Slak	Sl
Steenkool	Sk
Verbrand	Vb
Zand	Za
Zandsteen	Zs
Zavel	Zv
Ijzeroxide	Fe
Fosfaat (groene band)	Ff
Mangaan	Mn

Hoeveelheid:

Zeer weinig	zw
Weinig	w
Matig	m
Veel	v
Zeer veel	zv

Periodes:

Bronstijd	BRONS
- Vroege Bronstijd	BRONSV
- Midden Bronstijd	BRONSM
- Late Bronstijd	BRONSL
IJzertijd	IJZ
- Vroege IJzertijd	IJZV
- Midden IJzertijd	IJZM
- Late IJzertijd	IJZL
Romeins	ROM
- Vroeg Romeins	ROMV
- Midden Romeins	ROMM
- Laat Romeins	ROML
Middeleeuwen	MID
- Vroege Middeleeuwen	MIDV
- Volle Middeleeuwen	MIDH
- Late Middeleeuwen	MIDL
- Post Middeleeuwen	MIDP

Materiaalcategorie:

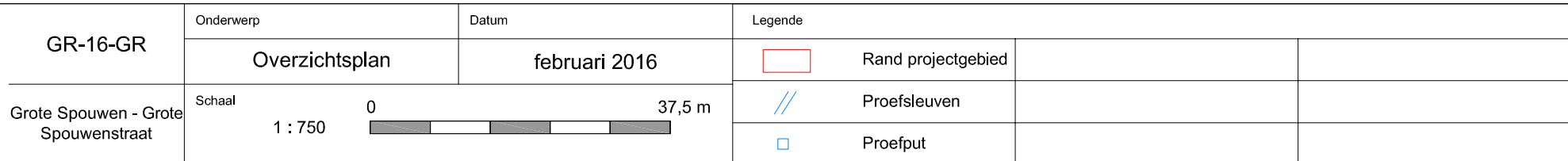
Glas	GL
Keramik	AW
Metaal	ME
Mortel	MO
Organisch	OR
Pleisterwerk	PL
Terracotta	TC
Steen	ST

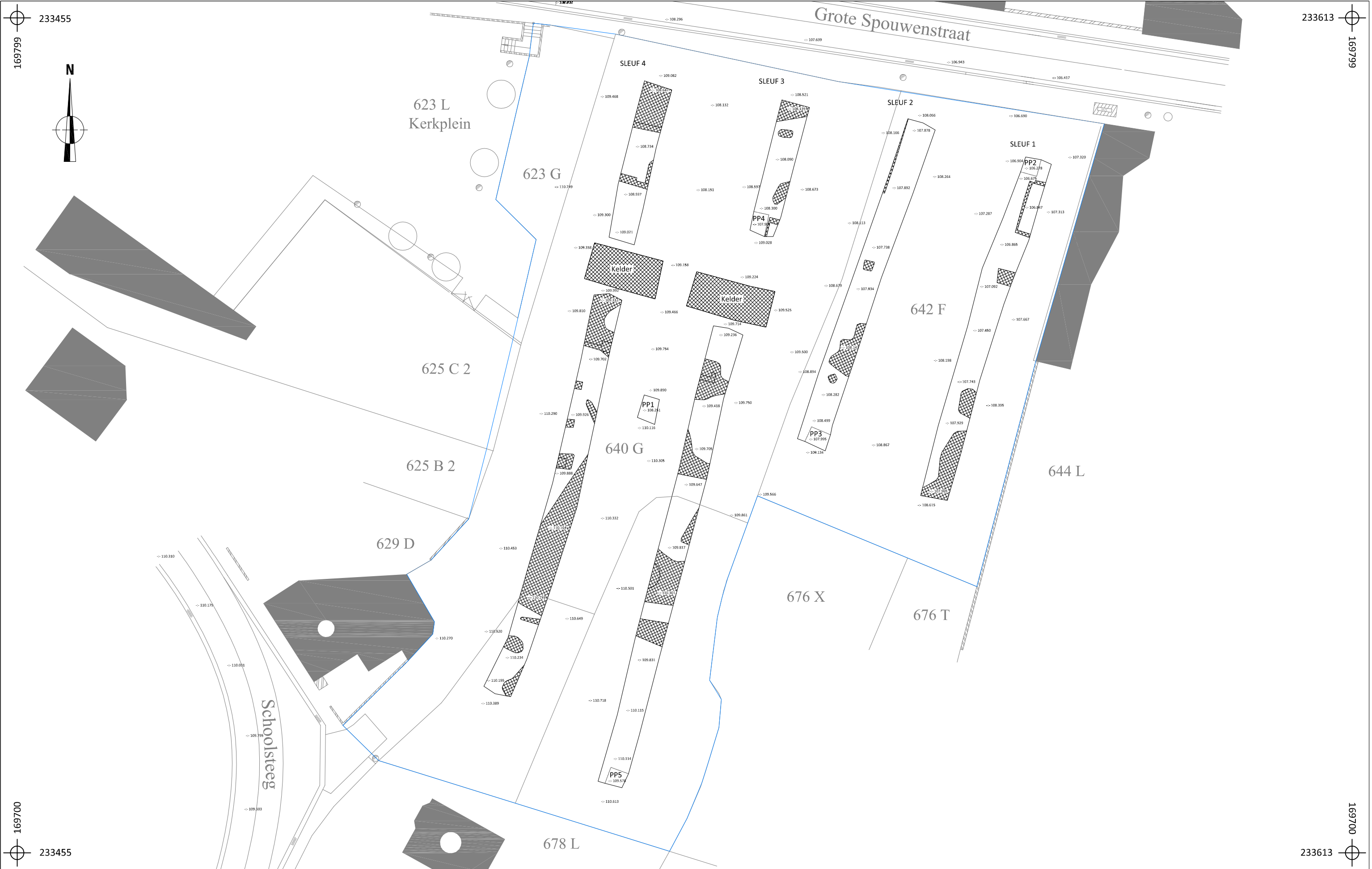
Aardewerk:

Dikwandig (ROM)	DW
Dikwandig amfoor (ROM)	AM
Dikwandig dolium (ROM)	DO
Dikwandig wrijfschaal (ROM)	MO
Gebronsd (ROM)	GB
Geglazuurd (MID)	+ GL
Geverfd (ROM)	GV
Gladwandig (ROM)	GW
Grijsbakkend (MID)	GRIJS
Handgevormd	HA
Kurkwaar	KU
Maaslands witbakkend (MID)	MAAS-TG1
Maaslands roodbakkend (MID)	MAASL-TG3
Pompejaans rood (ROM)	PR
Porselein	PORS
Protosteengoed (MID)	PSTG
Roodbakkend (MID)	ROOD
Roodbeschilderd (MID)	RBES
Ruwwandig (ROM)	RW
Steengoed (MID)	STG
Terra nigra (ROM)	TN
Terra rubra (ROM)	TR
Terra sigillata (ROM)	TS
Lowlands (ROM)	LOW
Witbakkend (MIDP)	WIT

DSC-nummer	Soort opname	Werkput	Spoornummer	Beschrijving	Genomen uit	Opmerkingen
0791-0794	Profiel	/	/	PP1	NW	/
0795-0797	Profiel	SL1	/	PP2	ZO	/
0798-0803	Overzicht	SL1	/	/	ZW	/
0804-0809	Overzicht	SL1	/	/	NO	/
0810-0813	Werkfoto	/	/	Overgebleven elementen boerderijen	/	/
0814-0821	Werkfoto	/	/	Overzicht terrein tijdens aanleg proefsleuven	/	/
0822-0827	Overzicht	SL2	/	/	NO	/
0828-0830	Profiel	SL2	/	PP3	NW	/
0831-0833	Profiel	SL3	/	PP4	ZO	/
0834-0842	Overzicht	SL3	/	/	ZO	/
0843-0845	Overzicht	SL3	/	PP5	NW	/
0846-0848	Overzicht	SL3	/	/	ZW	/
0849-0858	Overzicht	SL4	/	/	ZW	/

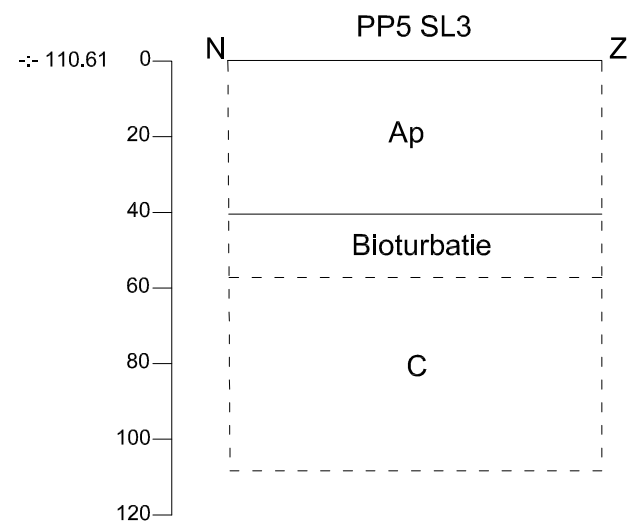
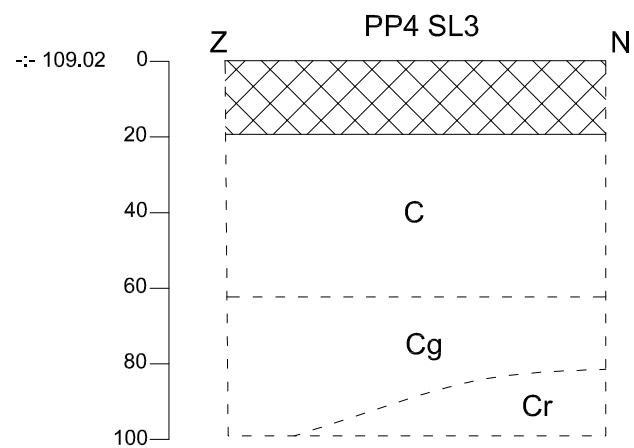
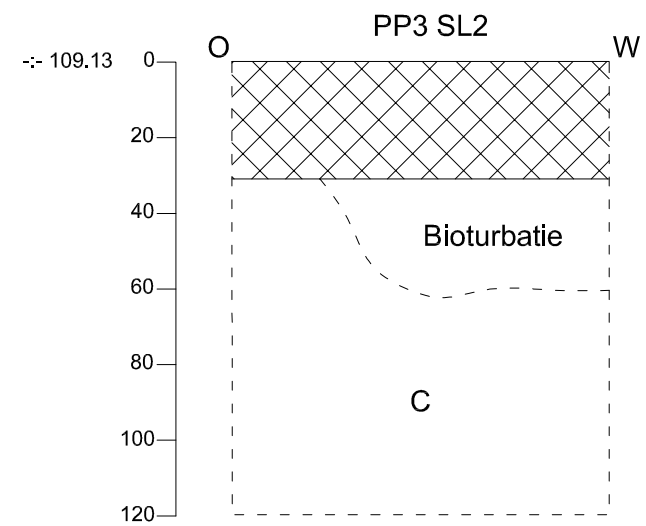
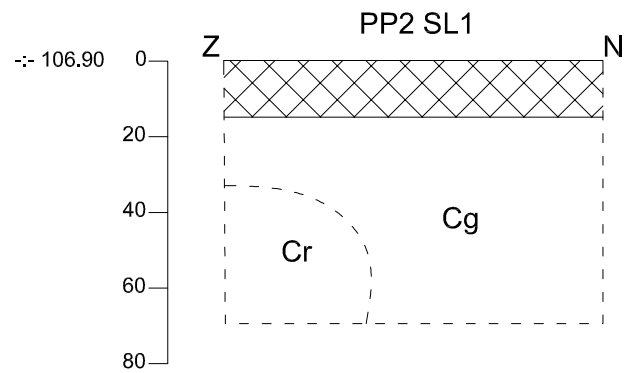
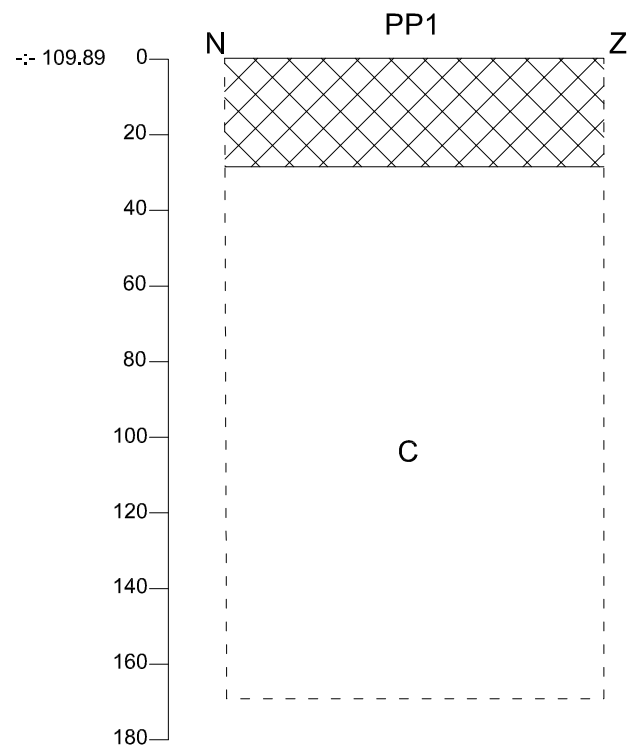

	GR-16-GR		Onderwerp	Datum		Legende			
	Overzichtsplan		Februari 2016			Verstoring	-- 108.508	Absolute hoogte (in m TAW)	
	Grote Spouwen - Grote Spouwenstraat		Schaal	1 : 400		640 G	Perceelnummer		Bestaande gebouwen
							Perceelgrens		

	GR-16-GR	Onderwerp	Datum		Legende				
		Overzichtsplan	Februari 2016		 Verstoring	-:- 108.508	Absolute hoogte (in m TAW)		
	Grote Spouwen - Grote Spouwenstraat	Schaal	<div>020 m</div> <div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>		 Perceelnummer	 Bestaande gebouwen			
		1 : 400			 Perceelgrens	 Gesloopt			

GR-16-GR

Grote Spouwen - Grote
Spouwenstraat

Onderwerp	Datum	Legende			
Profielen	Februari 2016				
Schaal					
1 : 20					

	Rand coupe		Verstoring		
109.50	Absolute hoogte (in m TAW)	C	Moederbodem		
Ap	Teelaarde				

AANGETEKEND

ARON bvba
Maxim HOEBRECKX
Gabriella KASZAS
Chris CAMMAER

Neremweg 110
3700 Tongeren

uw bericht van
15 december 2015

uw kenmerk

ons kenmerk
2015/556

bijlagen
1

vragen naar / e-mail
werner.wouters@rwo.vlaanderen.be

telefoonnummer
+32 2 553 16 39

Datum
23 DEC. 2015

betreft: **Vergunning voor het uitvoeren van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem** op een terrein gelegen in de **gemeente BILZEN** met adres Grote Spouwenstraat, kadastraal gekend als **afdeling 11, sectie A, percelen 623g, 640g, 642f, 623l (partim), 625c2 (partim) en 625b2 (partim)**. Het aangevraagde onderzoek zal uitgevoerd worden tussen **06 JANUARI 2016** en **HET EINDE DER WERKEN**.

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

Onroerend Erfgoed heeft uw aanvraag ontvangen op **15 december 2015**.

BESLISSING:

Een **vergunning** tot het uitvoeren van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt verleend aan **Maxim HOEBRECKX**.

Volgens artikel 15 § 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium beschikt het agentschap Onroerend Erfgoed (VCOE), vanaf de datum van ontvangst van het volledige aanvraagdossier, over een termijn van 90 dagen om de vergunning te verlenen of te weigeren. Deze termijn kan verlengd worden met 30 dagen wanneer het agentschap het advies van de Vlaamse Commissie voor Onroerend Erfgoed wenst in te winnen.

ONDERZOEK EN AFWEGING

In artikel 6 § 1 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium staat: *Het is verboden zonder voorafgaande en schriftelijke vergunning van het agentschap archeologische opgravingen of graafwerken met de bedoeling archeologische monumenten op te sporen en vrij te leggen, uit te voeren.*

In artikel 6 § 2 staat: *Voor het uitvoeren van archeologische prospecties met ingreep in de bodem gelden de bepalingen die van toepassing zijn op de archeologische opgravingen.*

Gelet op artikel 12, artikel 13, artikel 14 en artikel 15 §2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, voerde het agentschap Onroerend Erfgoed een onderzoek uit waarbij volgende afwegingen werden gemaakt:

Uit de opgave van de kwalificaties van de vergunningaanvrager blijkt dat de aanvrager beschikt over het vereiste diploma, een opleiding inzake opgravingstechnieken en -methoden heeft genoten, beschikt over een archeologische opgravingservaring van minimum 6 maand en de nodige kennis en ervaring heeft inzake het uitgevoerd hebben van minstens 15 prospecties met ingreep in de bodem, waarvan minstens 10 op leembodem.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem is verantwoord gezien de aanwezige archeologische monumenten op korte termijn bedreigd zijn door een verkaveling in functie van woningbouw.

Gezien het voorgestelde personeelsplan waarbij minstens **2 archeologen permanent en een gediplomeerd bodemkundige worden ingezet**, de voorziene financiering en de vooropgestelde uitvoeringstermijn van minimum **1 werkdag** zijn voldoende middelen, infrastructuur en personeel beschikbaar om de archeologische prospectie met ingreep in de bodem uit te voeren en af te werken.

Het onderzoek van de voorgestelde opgravingsstrategie toont aan dat deze op voldoende wijze tegemoet komt aan de aard van de te onderzoeken site, de archeologische verwachtingen en de te beantwoorden vraagstellingen.

De begeleiding door **Oost-Haspengouw en Voeren** als Intergemeentelijke Onroerenderfgoeddienst waarborgt voldoende expertise inzake regiokennis.

Het voorstel van publicatie via ARON-rapport tegen 31 juli 2016 voldoet aan de verplichting om de resultaten van het onderzoek binnen een redelijke termijn kenbaar te maken.

De vergunning wordt verleend,

mits in acht name van art. 15 § 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, **dat stelt dat de vergunninghouder die rechtstreeks voor deze prospectie verantwoordelijk is deze ook daadwerkelijk op het terrein leidt,**

en mits in acht name van de algemene voorwaarden uit artikel 14 § 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium en de hierna volgende bijzondere voorwaarden:

Indien de vergunninghouder door omstandigheden genooddaakt is om af te wijken van de onderstaande methoden of andere beslissingen moet nemen die van wezenlijk belang kunnen zijn voor het verdere onderzoek, dient dit vooraf voorgelegd te worden aan de opdrachtgever en aan het agentschap Onroerend Erfgoed of aan de (inter)gemeentelijke dienst waaraan de bevoegdheid voor archeologie is toegewezen. Beslissingen hierover worden schriftelijk bevestigd door het agentschap Onroerend Erfgoed via brief of in een goedgekeurd werkverslag en verantwoord in het rapport.

AANGETEKEND

ARON bvba
Maxim HOEBRECKX
Gabriella KASZAS
Chris CAMMAER

Neremweg 110
3700 Tongeren

uw bericht van
15 december 2015

uw kenmerk

ons kenmerk
2015/556(2)

bijlagen

vragen naar / e-mail
werner.wouters@rwo.vlaanderen.be

telefoonnummer
+32 2 553 16 39

Datum
23 DEC, 2015

betreft: Vergunning voor het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector op een terrein gelegen in de gemeente **BILZEN** met adres Grote Spouwenstraat, kadastraal gekend als **afdeling 11, sectie A, percelen 623g, 640g, 642f, 623l (partim), 625c2 (partim) en 625b2 (partim)**. Het aangevraagde onderzoek zal uitgevoerd worden tussen **06 JANUARI 2016** en **HET EINDE DER WERKEN**.

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

Onroerend Erfgoed heeft uw aanvraag ontvangen op **15 december 2015**.

BESLISSING

Een **vergunning** tot het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector wordt verleend aan **Maxim HOEBRECKX**.

Volgens art 19 § 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium beschikt het agentschap Onroerend Erfgoed vanaf de datum van ontvangst van het volledige aanvraagdossier over een termijn van 90 dagen om de vergunning te verlenen of te weigeren.

ONDERZOEK EN AFWEGING

In artikel 9 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium staat: *Het is verboden om zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het agentschap detectoren, inzonderheid metaaldetectoren, te gebruiken om archeologische monumenten op te sporen en te verzamelen.*

Hetzelfde artikel stelt verder: *Het gebruik van detectoren kan slechts worden vergund in het kader van een in toepassing van artikel 6, § 1, vergunde opgraving.*

Gelet op artikel 12, artikel 13 en artikel 19 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium voerde het agentschap Onroerend Erfgoed een onderzoek uit waarbij volgende afwegingen werden gemaakt:

Uit de opgave van de kwalificaties van de vergunningaanvrager blijkt dat de aanvrager beschikt over het vereiste diploma, een opleiding inzake opgravingstechnieken en -methoden heeft genomen, beschikt over een archeologische opgravingservaring van minimum 6 maand en de nodige kennis en ervaring heeft inzake het gebruik van een metaaldetector om archeologische monumenten op te sporen.

Onroerend Erfgoed heeft vastgesteld dat het gebruik van de metaaldetector zal plaatsvinden in het kader van de vergunde archeologische prospectie met ingreep in de bodem, waarvoor een vergunning verleend werd aan **Maxim HOEBRECKX** met nummer **2015/556**.

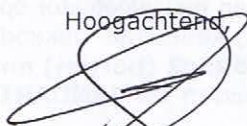
Uit de opgave van de aard van de detector (**White's Prizm III SL**) blijkt dat dit apparaat geschikt is voor het opsporen van archeologische monumenten.

BIJKOMENDE INFORMATIE

Voor nadere toelichting bij deze vergunning en voor meer informatie betreffende uw dossier kan u zich wenden tot Werner Wouters via de hoger vermelde contactgegevens.

Deze vergunning ontheft u niet van de verplichting om eventuele door andere wet-, decreet- en regelgevingen vereiste vergunningen, machtigingen of toelatingen te bekomen.

Hoogachtend,

Gonda Callaert
Afdelingshoofd Beheer

